

Bestuurlijke verantwoording BAG, BGT en BRO

Toelichting bij de model-bestuurlijke verantwoordings-
rapportage geobasisregistraties

Versie ENSIA 2021-ronde
Status Definitief

Colofon

Ministerie van BZK
Directie Ruimtelijke Ordening
Afdeling Beleid Geo-Informatie

Contactpersoon
Email

Damir Brnobic
toezichthouder-bag-bgt-bro@minbzk.nl

Inleiding

Vanuit de Wetten bag, bgt en bro zijn bronhouderorganisaties zoals gemeenten, provincies en waterschappen verantwoordelijk voor het bijhouden van deze geobasisregistraties. Het meedoen aan de ENSIA-zelfevaluatie maakt onderdeel uit van deze bronhouderrol. Onderdeel van deze zelfevaluatie is het opstellen van een verantwoordingsrapportage.

Om de verantwoordingslast tot een minimum te beperken, is de verantwoordingsrapportage bedoeld voor zowel de horizontale verantwoording binnen de eigen organisatie als de verticale verantwoording aan de toezichthouder BZK. Dit toelichtingsdocument is bedoeld om bronhouderorganisaties te ondersteunen bij het uitwerken van deze rapportage. Daarbij staan de zogenaamde 'winstpakkers' centraal; het is de bedoeling deze te benutten bij de uitwerking in het geval dat nut en noodzaak van geo-informatie binnen de organisatie wat minder vanzelfsprekend zijn.

Doel rapportage

Formeel gezien legt het dagelijks bestuur verantwoording af aan de interne toezichthouder. In het geval van bijvoorbeeld gemeenten houdt dat in dat het college zich verantwoordt over het bijhouden van de geobasisregistraties aan de gemeenteraad. In de praktijk staat het college ten aanzien van de bijhouding in de regel echter op afstand. Daarnaast is domeinkennis vereist om een effectieve verantwoording over geobasisregistraties inhoudelijk uit te kunnen werken. Hiermee is rekening gehouden tijdens de totstandkoming van deze voor de 2021-ronde vernieuwde model-bestuurlijke verantwoordingsrapportage.

De model dient daarom de volgende doelen:

1. Het rapport bevat een jaarlijkse 'managementsamenvatting', zodat management en bestuur zelf op hoofdlijnen geïnformeerd blijven en direct kunnen sturen op eventuele knelpunten;
2. Het rapport geldt als verantwoording aan de interne toezichthouder, zodat dat orgaan kan controleren in hoeverre de uitvoeringsorganisatie haar taken naar behoren uitvoert en op welke manier de burger erdoor wordt geraakt.

Daarnaast is het model ontwikkeld vanuit twee invalshoeken:

- Wat zijn de voor- en nadelen van goede dan wel minder goede geobasisgegevens voor de eigen organisatie;
- Er geldt een wettelijke verplichting ten aanzien van de gerealiseerde gegevenskwaliteit, omdat (landelijke) gebruikers hierom vragen.

Het idee achter de rapportage is in eerste instantie dat de bronhouder intrinsiek gemotiveerd is (of wordt) om de basis op orde te houden (of brengen), omdat helder is welke maatschappelijke doorwerking geo-informatie heeft. Daarom stuurt het sjabloon ook aan op het leggen van een relatie tussen enerzijds de staat van de geobasisregistraties en anderzijds relevante maatschappelijke opgaven. Daarmee wordt zowel management, dagelijks bestuur als de interne toezichthouder geactiveerd. De wettelijke verplichting als argument geldt als 'slot op de deur', zodat inhoudelijke argumenten verder kracht worden bijgezet.

Deze opzet zorgt ervoor dat ook de toezichthouder BZK uit de voeten kan met de informatie uit de verantwoordingsrapportage. Immers, de bronhouder heeft oog voor zowel de eigen voordelen als het belang van de (landelijke) gebruiker en eventuele knelpunten worden in beginsel bij de bron zelf opgelost.

Winstpakkers

Hieronder worden een aantal winstpakkers van geobasisgegevens voor burger en bedrijf aangereikt. Sommige hiervan zijn meer indirect van aard, bijvoorbeeld omdat ze in eerste instantie gericht zijn op een efficiëntere taakuitvoering van de eigen organisatie of die van (landelijke) gebruikers. Andere winstpakkers hebben een meer directe relatie met burger en bedrijf. De bedoeling is dat bronhouderorganisaties deze suggesties, waar relevant, naar eigen inzicht benutten in hun bestuurlijke verantwoordingsrapportage. Zo ligt het bijvoorbeeld in het geval van gemeentelijke bronhouders voor de hand om voorbeelden te gebruiken met een duidelijk voordeel voor de burger.

Voorbeelden

Woningbouwopgave:

Wat voor soort woningen moeten we bouwen in welke wijk op welke locatie? Daarvoor is inzicht nodig in verhuisbewegingen (volumes, welke gezinssamenstelling verhuist van woning soort A naar woningsoort B, met welke WOZ-waarde/verkoopprijs en welke oppervlakte naar welke wijken en buurten). Daarvoor zijn data nodig uit de BAG, WOZ, BRP, BGT, bestand wijken en buurten en van het Kadaster. Met behulp van deze gecombineerde data kan beter onderbouwd de woningbehoefte door de gemeente, provincie of Rijk worden vastgesteld. Dit beeld kan vervolgens worden gematched met de mogelijke woningbouwlocaties.

Ook het aanwijzen van de wat grotere bouwlocaties kan beter op basis van data worden uitgevoerd dan op basis van emotie en lokale deelbelangen. Een aanzienlijk deel van de woningen zal worden gerealiseerd buiten of grenzend aan stad of dorp en hiervoor is inzicht in het land nodig: de grootte (Kadaster, BRT), voorzieningen in de buurt (BGT, BRT), eigendom (BRK), prijs (WOZ-waarde/BRK).

Energietransitie:

Woningcorporaties hebben vragen als: 'Op welke panden in mijn portefeuille kan ik het beste zonnepanelen installeren?' Een belangrijk deel van het antwoord schuilt in geodata: zuidelijke ligging daken (BAG, BGT), schaduw van andere gebouwen (nationaal hoogtebestand, BAG, BGT) en benutbare oppervlakte daken (collectief beeldmateriaal, gunstige locaties voor warmtepompen en warmte/koudeopslag (BAG, BGT, BRO).

Omgevingswet:

Zonder geodata geen DSO en zonder DSO geen functionerende Omgevingswet. Immers, bij elke vergunningsaanvraag moeten de volgende vragen worden beantwoord: 'Om welk object gaat het (wat is het), waar staat het precies (waar is het) en op welk perceel ligt het (van wie is het)?' Deze data komt uit verschillende geobasisregistraties (WOZ, BAG, BGT, BRK).

Burgerparticipatie bij bijvoorbeeld beheer en onderhoud van groen, speelweides, trapveldjes en speeltoestellen, wordt voor gemeente en bewoners veel makkelijker als duidelijk is over welke objecten afspraken worden gemaakt en waar die zich precies bevinden (op de kaart).

Belasting heffen over onroerende zaken, waterschapsbelasting of andere heffingen is vrijwel onmogelijk zonder actuele informatie (bijvoorbeeld locatie, oppervlakte, bouwjaar) over gebouwen, terreinen, sloten, etc.

Wijkgericht werken wordt moeilijk als er geen inzicht bestaat in de objecten (van huizen, winkels en kantoren tot straatmeubilair, parkeerplaatsen en groen) en de locatie van al die objecten.

Ondermijning:

Het opsporen van ondermijning gaat vrijwel altijd gepaard met het combineren van data. Deze data betreft niet alleen personen of bedrijven (subjecten), maar vaak ook objecten. Zowel subjecten als objecten beschikken over unieke identificatienummers. Door subjectgegevens via ID's te verrijken met eigendoms- en locatiegegevens (BRK, BAG, WOZ) ontstaat nieuwe informatie die gebruikt kan worden in het kader van fraudebestrijding.

Waar is iets, wat is iets en welke kenmerken het heeft, is relevant voor enorm veel processen. Denk bijvoorbeeld aan stedelijke ontwikkelingsprojecten, beheer openbare ruimte, aanleg van wegen, grondwaterstand beheren, bestrijden van processierupsen, plannen van evenementen, efficiënte thuiszorgplanning, routes voor afval ophalen, versturen van stemkaarten, feliciteren van 100-jarigen, etc. Zonder actuele, juiste en volledige data zijn deze processen moeilijk uit te voeren en gaat er veel mis. Daarom moeten de geobasisregistraties BAG, BGT en BRO van hoge kwaliteit zijn.

De Ambulancezorg Nederland navigeert bij een melding op basis van de adressen en coördinaten van woningen die allemaal in de BAG staan met een hoge actualiteitswaarde. Binnen 4 dagen na het ontstaan van een object, staat een locatie in de BAG terwijl de routeplanners vaak pas ieder kwartaal worden bijgewerkt. Dit kan in spoedgevallen mensenlevens schelen.

Geodata worden gebruik door de hele samenleving. Het gebruik van de geobasisregistraties is enorm, indirect en divers. Vaak gebruiken mede-overheden, burgers en bedrijven geo-informatie zonder dit door te hebben. Denk aan het invoeren van een adres in de routeplanner, het opzoeken van een postcode, het bekijken van een kaart, opzoeken van de kwaliteit van het zwemwater in meertjes, vragen als: 'Waar is hier de dichtstbijzijnde pizzeria' (of museum, ziekenhuis, parkeergarage, etc.). Allemaal vragen die beantwoord worden door bevraging van geobasisregistraties.

Gebruikers combineren datasets en aangezien 'de ketting zo sterk is als de zwakste schakel' is, is de juistheid van geobasisgegevens cruciaal. Als dat niet zo is, bijvoorbeeld doordat een individuele bronhouder steken laat vallen, gaan processen verkeerd bij grotere, landelijk opererende organisaties.

Waterbeheer:

Het gebruik van de BGT om de kaarten van het oppervlaktewater te optimaliseren.

Het gebruik van de BRO:

- Om (grote investeringen in) dijkversterkingen beter op maat te kunnen maken;
- Om de kans op verzilting vanuit het grondwater of verzakking of vervuiling vanwege mijnbouwactiviteiten beter te kunnen voorspellen; en
- Om het toenemende grondwatertekort en de effecten daarvan beter te kunnen monitoren (lange lijnen).